

Reprendre la música tradicional

El cantautor Miquel Gil presenta a València el seu últim treball, 'Orgànic', un disc inspirat en la música tradicional valenciana i, per extensió, en tots els sons de la Mediterrània. Des de l'experiència que li ha proporcionat la seua carrera en solitari i al costat de grups com Al Tall o Terminal Sur, Gil proposa una revisió, des d'una perspectiva contemporània, a les arrels pròpies a través de les poesies de joves escriptors valencians i catalans.

Després de gairebé sis anys de treball, Miquel Gil ha pogut traure a la llum un dels seus treballs més oberts i més personals. *Orgànic*, que ell defineix com un disc "descaradament ètnic", barreja cant d'estil valencià amb buleries, chacareres argentines amb fandangos i jotes amb boleros. Tot, al voltant del so omnipresent del substrat tradicional de la seua terra natal, en un intent de fer un disc, en paraules del seu autor, "molt valencià". Això sí, farcit amb elements de tota la Mediterrània.

Aquest 15 de maig, Miquel Gil, ex-component d'Al Tall i de Terminal Sur, presenta a València, juntament amb els músics Efrén López, Toni Xuclà, Ferran Martínez, Eduard Navarro, David Farran i Michael Weïss, un projecte que ha estat fruit d'una voluntat de cantar en solitari aquella música que durant tants anys havia cantat a l'ombra de Vicent Torrent. "Em vaig adonar que mai no havia mostrat una manera de cantar sencera. Havia participat en alguns discos, fent segones veus, però mai no ho havia fet tot sol. I ara, el que he volgut és precisament això: posar la meua veu en primer pla."

A diferència dels anteriors treballs, on componia la música i la lletra, Miquel Gil ha apostat aquesta vegada –amb l'assessorament de Ramon Guillem– per poetes que escriuen en català, com ara Anna Montero, Enric Cassas, Antoni Fornés, el mateix Ramon Guillem, Teresa Pasqual, Joan Barceló, Isidre Martínez i Ramon Ramon, entre d'altres, i n'ha musicat els poemes. "Crec que només em faltava parir, pujar en globus, fer la figuereta

dalt del Micalet... i compondre a partir de poesies." El resultat és un treball, com defineix Gil, "amb olor de tinta fresca". "Els clàssics no em servien per a reprendre aquells aspectes de la música tradicional des d'una perspectiva contemporània. El que buscava eren lletres acabades d'escriure o que les haguera escrit algú amb qui poguera establir un contacte generacional."

L'experiència ha deixat en Miquel Gil un bon sabor de boca. "Primer com a lector, perquè he descobert el nivell de la poesia feta en català. De fet, m'ha costat triar els poemes definitius i he hagut de deixar de banda algunes poesies que m'hauria agradat incloure. La segona sorpresa ha estat la facilitat i la naturalitat amb què han anat fluint els ritmes i la música."

Una veu molt particular. Tot aquest procés ha permès a Miquel Gil compondre peces amb l'estructura tradicional d'estrofa i tornada però també li ha permès crear melodies obertes, improvisant des de la base dels cants lliures del Mediterrani –ja siga amb aproximacions al cant d'estil valencià, a les cançons de batre o a les músiques agràries– i treballar el seu to de veu tan particular, que ell assegura que és fruit d'un "procés vital però sobretot d'arribar a memoritzar discos sencers de Camarón, de Lou Reed o de cant d'estil".

Orgànic, però, li ha permès sobretot apostar per la música tradicional amb projecció de futur. "En principi, em vaig adonar que quasi totes les lletres giraven al voltant de temes orgànics, d'allò que algú va definir amb molt d'encert com 'matèria viva en procés de transformació', que és, en realitat,

SONIFOLK

"Orgànic vol reivindicar que el nostre substrat tradicional continua viu i que és obligació nostra que estiga en procés de transformació."

el material que he utilitzat per fer aquest disc. D'alguna manera, *Orgànic* vol reivindicar que el nostre substrat tradicional continua viu i és obligació nostra que estiga en procés de transformació."

Amb *Orgànic*, Miquel Gil assegura que enceta una nova època que va tancar el seu anterior treball en solitari, *Buscando tu olor*. "Quan s'acabà el fenomen de la cançó, molta gent ens vam interessar per la salsa i per les músiques llatines i cubanes, pel redescobriment de grups com Los Chichos i Los Chunguitos. I supose que vam pensar que tot allò ho podéem assimilar des d'una perspectiva més mediterrània. D'alguna manera, *Buscando tu olor* va tancar una etapa que passa-va per unes músiques i uns ritmes

més mestissos." Però si aquella època va determinar els inicis de la seua carrera en solitari, el seu pas per Al Tall el va marcar absolutament.

"Amb setze anys acabats de complir vaig començar a cantar sota les ordres de Vicent Torrent, i vaig aprendre per nassos. Pràcticament em vaig criar amb la gent d'Al Tall, i aquest grup m'ha marcat no solament la meua carrera professional, sinó també la meua vida."

Després de dotze anys amb el grup, Miquel Gil va decidir fer un pas endavant.

"La meua eixida d'Al Tall va arribar sobretot d'un condicionant es-

tètic: em trobava un poc encotillat en els seus cànons estètics, i necessitava expandir-me musicalment."

Era l'època dels Disidentents, dels primers discos de Peter Gabriel, de l'aparició de grups com Radio Futura i d'El Último de la Fila. "Jo sentia que era precisament aquella música la que volia fer. I Terminal Sur em va donar l'oportunitat de convertir-ho en una realitat." Aquella experiència va ser més curta, però molt intensa. "Els resultats del primer disc van ser molt bons, però no tinguérem paciència, i el segon disc mai no es va arribar a editar."

Com amb aquest segon treball de Terminal Sur, Miquel Gil també ha tingut moltes dificultats per a editar *Orgànic*. "Jo supose que va ser perquè fa tres anys aquest tipus de músiques es-

taven molt assimilades amb la música instrumental. La gent no entenia que la música d'arrel es poguera cantar. I en el cas concret de casa nostra, tampoc no s'entenia que no fóra música de ball. En aquells moments, als Països Catalans, la música d'arrel tradicional era quasi exclusivament música de ball."

Després de passar-se vora tres anys buscant una discogràfica que li publicara el disc, va ser una companya d'escenaris, Mara Aranda –veu del grup folk L'ham de foc– qui va portar la maqueta d'*Orgànic* a la discogràfica Sonifolk, de Madrid, que també edita els discos del grup de la Ribera. "Sonifolk potser s'ha adonat que dins de la música catalana hi ha un espai que no està cobert i ha tingut la suficient intel·ligència per apostar per aquest tipus de música. De fet, a les dues setmanes de rebre la maqueta vam començar el procés de gravació del disc."

Albades a Sant Sebastià. Amb Sonifolk, Miquel Gil ha organitzat la gira de promoció d'*Orgànic*, que l'ha dut a ciutats d'arreu de l'estat espanyol. "Al principi em feia una mica de por perquè no sabia com podien reaccionar a Saragossa, a Ponferrada o a Sant Sebastià quan escoltaren unes albades de l'Horta. Però les reaccions han estat fantàstiques." Amb València ciutat, però, no ha passat el mateix.

"Però, existeix València?", ironitza Miquel Gil. De fet, la presentació del disc a la capital valenciana es fa després d'haver finalitzat la gira amb dos actes, un a l'SGAE i l'altre al Fnac. "De València, és difícil parlar-ne perquè és una ciutat virtual, inexistente. Si parlem de País Valencià les coses canvien perquè les comarques són molt potents, però a la ciutat estem en l'*underground*. Les institucions continuen sent alienes a la producció musical dels valencians. Només cal revisar la programació dels espais culturals. El que passa és que, desgraciadament, ja hi estem acostumats, perquè ha estat així de tota la vida."

Però sembla que, almenys fora de València, les coses ja han començat a canviar. "Jo pense que ja estem un poc

cansats d'aquesta colla de cantants de karaoke [en referència als participants en el programa *Operación Triunfo*] i de les Tamares de torn. És això el millor que ha produït en l'últim any la música pop? Jo crec que no. De fet, la gent ja comença a rebotar-se contra aquest tipus de productes.”

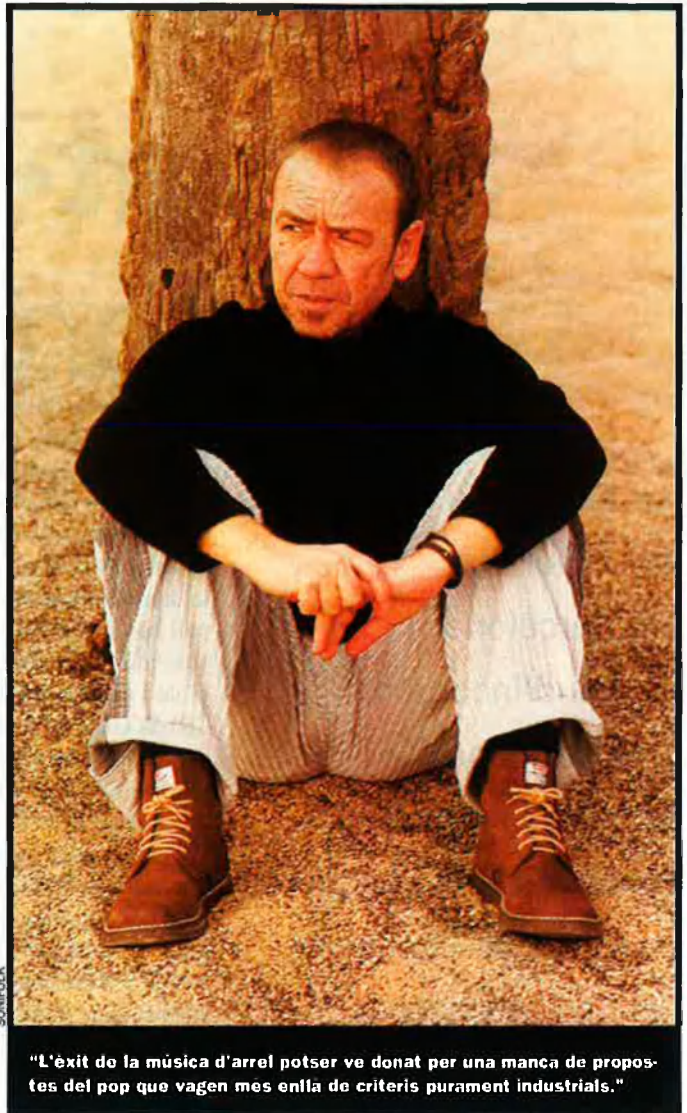
I la música d'arrel potser se n'ha beneficiat, d'aquest fenomen. “En els últims anys s'ha produït un èxit creixent en les músiques tradicionals. Potser és que el pop va de baixada, per manca de propostes que vagen més enllà de la música industrial, més enllà de la Oreja de van Gaal, o com es diga... I potser això ha fet que un determinat públic s'haja fixat en un altre tipus de música. Artistes com Carlos Núñez, Hevia o Kepa Junkera, per exemple, han traspassat els circuits tradicionals i han captat un públic molt majoritari.”

A casa nostra, els circuits de música folk també han anat evolucionat fins consolidar un públic cada vegada més nombrós. “Als Països Catalans, hem tingut alguns anys en què la música de ball ha estat d'alguna manera la que ha dut la pauta de la música tradicional. Els grups que toquen polques, masurques, pasdobles i valssets han fet una important tasca de formació d'un tipus de públic que ara pot anar perfectament a un concert de música tradicional amb propostes més professionals i més acurades.”

D'aquesta manera, es va superant un dels handicaps que afectava aquests circuits: l'amateurisme i la proliferació

de propostes excessivament infantils i poc professionals. “Fins fa molt poc, quan arribaven les festes majors de qualsevol poble, el caixet més barat, el pitjor equip de música i l'entaulat més atrotinat era per als concerts de música tradicional. Aquesta política no permetia evolucionar els grups, fer-los més professionals. Però, afortunadament, ja fa un parell d'anys que les coses sembla que vulguen canviar. L'últim disc d'Urbàlia Rurana, per exemple, és excel·lent, com també el de L'ham de foc, el de Pomada o el de Quico el Célio, el Noi i el Mut de Ferreries, que fan una proposta extraordinàriament intel·ligent.”

Per tot això, i per moltes coses més, diu, Miquel Gil se sent optimista pel

“L'èxit de la música d'arrel potser ve donat per una manca de propostes del pop que vagen més enllà de criteris purament industrials.”

que fa al futur de la música tradicional. “O potser és que tinc ganes de ser-ho.”

Rosanna Melià

Les cobertes de 'les Rutes del gust'

Els lectors d'EL TEMPS interessats a tenir les cobertes per a enquadrar els fascicles de 'les Rutes del gust' poden demanar-les, sense cap càrrec, d'alguna d'aquestes maneres:

- Telefonant al 902 131 025
- Enviant aquest anunci, per correu, amb les dades postals a: **Av. del Baró de Càrcer, 40, 13a. 46001 VALÈNCIA**
- Enviant-lo per fax amb les dades postals al 963 534 569
- Enviant un missatge electrònic, amb les dades postals, a eltemps@eltemps.com

Les tapes es lliuraran al final de l'obra